

శిక్షణామి సతకము :

గొంటరులఁ దుంటరుల గుమిగూళ్ల సృష్టిఁ

జేసి చీటికి మాటికి డాసి వారు

తన్న కొని చచ్చుచుండంగఁ దనియుచుండు

గొప్ప వానికి జేజేలు కుప్పాసామి. 1

ఎదొ, పద్మాలుగో, మూడొ యెనొ, జగము

లెల్ల సృష్టించి నటువంటి యాశుడొకరొ

యిర్వరో, యెందఱో వాల కెల్ల నేటి
కోళ్ళ నల్పంతు భక్తితోఁ గుప్పసామి. 2

చిన్న పిల్లలకును దల్లి చెప్పునటులఁ
దెలుగు మాటల పాంకంబుఁ టీళ్ళ బిడ్డ
తెలిసి తెలియక యర్థంబు తెలియునటులఁ
జెప్పుఁ బూనితిఁ గఱదలు కుప్పసామి. 3

మున్న పెద్దలు చెప్పిన వెన్నొ కలవు,
ఎన్న కుండిన నీతులు కొన్ని కలవు
పేరుగాఁ గ్రుచ్చి మెడలోన వేతువానఁ
గుతిల పడకుండఁ దాల్చము కుప్పసామి. 4

కమ్మ నెత్తావి దెసలెల్లఁ జిమ్మునట్టి
గంధఫలి చెంతజేరదు గండు తేటి
తేనె లేదన్న సంగతిఁ దెలిసికొనుచుఁ
దప్ప కీసీతి స్తులయింపు కుప్పసామి. 5

పూలు తెగబూసినప్పుడు మూగుచుండుఁ
దేనెటీగలు షైబడి తేనెకొఱకు
స్నేహితులు కొండ తీరీతిఁ జేరుచుందు
రప్పుడప్పుడు కనిపెట్టు కుప్పసామి. 6

పండ్ల చెట్లక్కిందకు నెట్టి బాటసాల
యూఱకేరాడు ఘలమును గోలివచ్చు
వాని నొకకంటఁ గనిపెట్ట వలసియుండు

గోల గాకుండ సుంతైనఁ గుప్పసామి. 7

ఒకనియెడఁ గృతఫ్లు తజ్జాపి యున్న వాని
నమ్మియుండుట తగదు లేశమ్మ కూడఁ
దనకు లాభంబు కల్గిచోఁ దత్తణంబ
ముప్పు తప్పక చేకూర్చుఁ గుప్పసామి. 8

ఒక్కమానవుండు డొక్కచీళ్లినగాని
నాలకేళఫలము నీరు నీదు
గొంటుకాని నిట్లు గోరాడకుండిన
నొప్పుకలుగనీదు కుప్పసామి. 9

పిలువకుండ వళ్లి పెద్దమాటలు చెప్పు
వానినెపుడు నమ్మ వలదు, వలదు
మేలుకలుగబోదు మెఱమెచ్చల కతండు
తప్పుచెప్పుచుండుఁ గుప్పసామి. 10

నీతిలేనివాని నిరసించు జగమెల్ల
నీతిశాలి కెపుడు నెగదు లేదు
నీతిశాలి నెపుడు నీతియే కాపాడుఁ
గుజనుబాలనుండి కుప్పసామి. 11

నాలిప్పుచ్చ నెపుడు నమ్మరా దాతండు
కొంపఁదీయగలఁడు; కుదులకుండఁ
గొండచిలువ యట్టె గుటుకున బిగప్పింగుఁ
గుతిలపడఁగ జీవి కుప్పసామి. 12

పరుని నీముందుఁ బిట్టెడు వాఁడు నిన్న
నొరుని ముందటుఁ బిట్టక యుండుబోఁడు
చనవు రవ్వంత వాని కొసంగరాదు
ముప్పువచ్చుఁ దప్పక డానఁ గుప్పుసామి. 13

నమ్మకంబున్న లేకున్న నచ్చకున్నఁ
బరులమాటకుఁ దలయూఁచు వాఁడు సత్య
మాత్తు గౌరవమేలేని యట్టివాఁడు
ముప్పుపుట్టు వానిని నమ్మఁ గుప్పుసామి. 14

బరుల గొప్పతనముజూచి యోర్యులేని
పురుషుఁ డెందు వేదనఁబడి పాకిడిపాకిడి
తెవులులేకయే తెగటారుఁ జివరకతఁడు
తప్ప భీమాట వేదంబు కుప్పుసామి. 15

వదరి యూరకే అంకెలు వైచువాఁడు
పట్టమన నెట్టిపనికైనఁ బనికిరాఁడు
వానఁ గులయదు శారద వాలదంబు
తప్ప కుఱుముచుండునుగాని కుప్పుసామి. 16

అప్పులిడువానితోడను జెప్పులున్న
వానితోడను బైనంబుఁ బుండగదు;
చింతసేయక పయనంబుఁ జేసిరేని
యొప్పమి ఘుటీల్లు నద్దానఁ గుప్పుసామి. 17

పుటము వెట్టినపుడె పుత్తడి యిత్తడి
తెలియగలదు వేష తెలియరాదు:
సిలుగులూందునపుడె చెన్నటి సుగుణంబు
కూడఁ దెలియగలరు కుప్పునామి. 18

ఏటిసీరుపొడువ నెక్కలి యిసుమెలు
సీటితోడఁ బోవు నిలువకుండఁ
బెద్దవాలతోడఁ జన్మ లీరీతిగాఁ
దప్ప కేగుచుంద్రు కుప్పునామి. 19

గుడికిఁ దఱచుపోయి గొణగుచుండెడివాఁడు
చెడ్డపొపమేదొ చేసియుండు
సబియె వానిఁబట్టి యట్టిట్టు హీడింపు
గుడికిఁ బోవు నతఁడు కుప్పునామి. 20

ప్రాధ్యపొడువకుండ నిద్దర మేలాక్కఁచి
బుడిగిబుడిగి సీట మునిగి మునిగి
మొగమునిండ బూది పూసినమాత్రానఁ
గుదుటఁబడునె మనసు కుప్పునామి. 21

ఎంతసీతి కలిగి యెపుడు వర్తించిన
నెంత నియతిక్కి యెపుడున్నఁ
ద్రాగుబోతు నమ్మరాదు నిజంబుగా
ముప్పువచ్చు దానఁ గుప్పునామి. 22

రాజు వ్యభిచారి యైనచో రసికుడంద్రు
త్రాగి తందనాలాడుచో భోగియంద్రు
పాదిదపోన మంత్రాంగ పరుడటంద్రు
తప్ప తెలియని లోకులు కుప్పుసామి. 23

కాసులను గూడబెట్టిన దాసికొదుకు
పలుకుబడిగ్గి యందందుఁ బ్రాకులాడు;
ధనముతోఁ గాని పసులేవి ధరణిలేవు
మెప్పుకొఱకుఁ జెప్పుటకాదు కుప్పుసామి. 24

గురునిపజ్జ విద్దెల నేచ్చి కొనక యిబియు
నిబియు మూచూచి ములతోడ నెగిలపడెడి
చుంబకుని మాటలం జెవిఁ జొన్పుబోకు
ముప్పువచ్చును దానిచేఁ గుప్పుసామి. 25

నవల చదువు), వ్యాజ్యంబుల కవిలెకట్ట,
యోట్లు, సిగరెట్లు, సినిమాలు, చీట్లు, కాఫీ,
నూత్న సప్తవ్యసనములనుచు వచింతు
గిప్పు నీతిశాస్త్రవిదులు కుప్పుసామి. 26

బబిగి పనిపాటు లేవియు నొల్లనట్టి
వాని నెప్పుడు దలఁజేర్పు వలదు, దాన
నుభయులకుఁ గీడు వాటిల్లు చుండుననుచుఁ
చెప్పుచుందురు పెద్దలు కుప్పుసామి. 27

రఘుకులంబునఁ బుట్టరే రాముకన్న

గొప్పవారు? వారల పేరు లెప్పుడైన
వింటిమే సత్కావికటాక్క వితతిచేత
గొప్పవాదయ్య రాముండు కుప్పునొమి. 28

ఆయమును మించి యెవ్వండు వ్యయముచేయు
నతనికి సుఖంబు లవలేశ మబ్బుబోండు
తుదకుఁ గడగండ్ల పాలోను బ్రదుకుతెఱవు
కూడ లేకుండఁ బోసును గుప్పునొమి. 29

గొంటలికి మంచి చేసిన మంటమండుఁ
గాలియాతీన సున్నపు రాలమీఁదుఁ
జల్లని జలంబు చల్లిన సలసలమని
నిప్పుసెగుఁ జమ్ముకైవడుఁ గుప్పునొమి. 30

ఓరుగాలి విసరి యుయ్యాలలూపంగ
శిరము వంచినట్టి చెట్లు బ్రదుకు
నిక్కి నీల్లుచెట్లు నేలమీఁదను గూలుఁ
గుప్పకూరగాగుఁ గుప్పునొమి. 31

చదువుకొన్న భార్య సహధర్మచాలిణి
యగుటకన్న మంత్రి యగుట కోరు
జగతి మంత్రి గొపొ సహధర్మచాలిణి
గొపొ తెలిసి మెలగు కుప్పునొమి. 32

చదువులేని జాయ సల్లాపములకన్నుఁ
జదువుకొన్న జాయ చలము మేలు;

వీసువిందుగాఁగ వినవచ్చు నొకమాట
నప్పుడప్పుడైనఁ గుప్పుసాము. 33

అణఁగే మణఁగేయండు నటువంటి కులకాంత
భయము భక్తిగల్లు ప్రియసుతుండు
సంభవించు వాని జత్తుంబు నిజముగా
గొప్ప సార్థకంబు కుప్పుసామి. 34

భార్యచదువు పతికిఁ బనికివచ్చుచునుండు
గొడుకు చదువుకన్నఁ గొంతవఱకు
చదువుకొన్న భార్య సంసారమును దిట్టి
కొనుచుఁ బతికిఁగూర్చుఁ గుప్పుసామి. 35

తనదు సీలువుఁ గాపాడు కొనగలేని
యతివ భర్త గౌరవముఁ గాపాడఁగలదె?
యట్టి యామెతోఁ గాపుర మహారహంబు
కూర్చుచుండుఁ గష్టంబులఁ గుప్పుసామి. 36

భార్య తనకుగాఁ బ్రేమించు భర్త నెపుడు
భర్త తనకుగాఁ బ్రేమించు భార్య నెపుడు
స్వార్థమీ ప్రేమయందుఁ గన్పట్టుచుండు
నొప్పిదముగా విచాలింపఁ గుప్పుసామి. 37

పాతకుని చేత నెప్పుడు గీతయండు
మొగముపై వింత వింతగఁ బొట్టులుండుఁ
జిన్నెలివియె మనస్సాక్షి సన్నగిలిన

యప్పుడు జనాళ కెందును గుప్పాసామి. 38

జింతలోన మాటి యేయెండ కాగిడ్డు
బట్టువానిఁ జేరఁ బట్టరాదు
సమయ మేగుదేర సంశయింప కతండు
గొంతు నులిమివైచుఁ గుప్పాసామి. 39

పరులు చెప్పు మాటఁ బరికించి చూడక
సమ్మతించువాడు జడుడు గాఁడె?
వానినమ్మ యెట్టి పనిని జేయగరాదు
తప్పకుండఁ జెడును కుప్పాసామి. 40

కూలినాలి చేసికొనుచు జీవించువాఁ
దేని సీతిశాలి యెందుఁ బూజ
సీయుఁ డతని నెప్పుడు నెఱనమ్మగా వచ్చుఁ
గొఱఁతరాదు దానుఁ గుప్పాసామి. 41

బ్రతికి చెడ్డవాని వలని నేస్తముజేయు
చెడి బ్రథికినవాని చెలిమి వలదు
వీనియందు నేబి విపరీతమైనను
ముప్పు తప్పఁబోదు కుప్పాసామి. 42

ఒక్క కొడుకెయైన నూరక చెడిపోవు
మక్కలు తనము చేత మాటలేల?
పెద్దయైన కొలఁది పెద్దగాఁ జింతించుఁ
గొడుకు కొఱకుఁ దండ్రి కుప్పాసామి. 43

ప్రతిభ గల్గవాడు పతనంబుఁ జెందిన
మరల పైకిపచ్చ మహిత శక్తి
రాలి పడిన పూలు రమణులు క్రిష్ణేద
నొప్పుఁ జూపరావె? కుప్పుసామి. 44

చేతగామిఁ బనులు చెడిపోయి నంతనే
విధిని దూరుచుంద్రు వెళ్ళివారు
విధికి దీననేమి పెత్తనంబుండునో!
తప్పుమాటగాక కుప్పుసామి. 45

ముండులున్న నేమి మురువు గొల్పు గులాబి
గొప్పవారుకూడఁ గొనుచునుంద్రు
కొళ్ళదోషమున్న గుణవంతుఁ బూజింతు
తప్పుకుండ జనులు కుప్పుసామి. 46

సాన నరగఁదీయు కొలంబి చందనంబు
కలయఁ జిమ్ముచు నుండును గమ్మతావి
సజ్జనుం డిట్టులనె కష్ట సమయమందు
నొప్పుఁ గాంచుచు నుండును గుప్పుసామి. 47

వారకాంతలఁ బడఁబిట్టు వారుగలరు
విటులు క్రవ్వింపకుండిన వేశ్వరేట్లు
చెఱచువారలో పురుషులఁ జెప్పుబోరు
కుచ్చితులుగారె వీరెలుఁ గుప్పుసామి. 48

విత్త మన్యాయముగఁ గూడబెట్టి భయము
 చేత దానధర్తంబులఁ జేయుటేల
 అదును ద్రీక్షగానేల? కాల్గుగనేల?
 యెప్పుడైన లాభముకద్దె? కుప్పునామి. 49

పురుషుఁ డెన్ని రోగములచేతుఁ బీడింపుఁ
 బదుచునున్న సతికి వరవుడంబు
 సల్ప ధర్మమంట జగతిలో నిబియెటో
 చెప్పుబోరు జనులు కుప్పునామి. 50

కుప్పురోగియైనుఁ గుత్సుతుండైనను
 మగువ తీర్పవలయు మగనికోర్చ
 సతికి హక్కలేదె స్వశరీరమును బ్రోచి
 కొనఁగ సుంతయైనుఁ కుప్పునామి. 51

చదువు చెప్పుకుండ జడురాంప్రగాఁ జేసి
 స్త్రీలఁ దిట్టిపోయుఁ జెల్లుచుండె
 దోస మెవలయందు దొరలాడుచుండెనో
 చెప్పుబోవ రెవరు కుప్పునామి. 52

తీరుబాటు కట్టితిరునాళ్ళకై పోవు
 వింతలుండు ననెడి వెట్టిచేత
 భక్తిచేతుఁ గాదు ప్రాకృత లోకంబు
 తిప్పులైనుఁ బొంది కుప్పునామి. 53

నీచుఁ డెపుడు క్రింద జూచు సైజమగుటుఁ

గొండమీద నున్న కొలఁబివాగు
నేల వైపుఁ జాచు నిలిచియుండక యందు
గిణిగేకొనుచు నెపుడు కుప్పుసామి. 54

అడచి పాటులేని యనురాగవతి పాందు
మనసుఁ గరఁచెజాలు మంచి కవిత
పోరులేని యల్లు పుణ్యత్యులకుగాక
కూడ వస్యలకును గుప్పుసామి. 55

మాతృ భాషయందు మాతృదేశమునందు
మమత లేనివాఁడు మనజుఁడగునె?
తగని మమతయుందు మృగ పక్షిజాతికిఁ
గూడఁ దెలియలేవె కుప్పుసామి. 56

అత్తవాలింట సుఖమెంత యజ్ఞచున్నఁ
బుట్టినింటిపైఁ బేరాస పారయుచుందు
సహాజ మాడుబిడ్డకు నిట్టి జగతియందుఁ
గ్రౌత్తమాట కాబిబి యెందుఁ గుప్పుసామి. 57

వీరుఁ డెప్పుడు రణభూమి వీడిపాఁడు
పాటుఁ డెప్పుడు రణభూమి పజ్జిబోఁడు
మిండఁడెప్పుడు సతిప్రక్కఁ బండఁబోఁడు
కోటి లాభము గ్రహినుఁ గుప్పుసామి. 58

చిన్ననాఁటనే జిడ్డకుఁ జెప్పకున్న
సీతు లవల సాధ్యముకాదు; మొక్క

యపుడు వదలిపెట్టి యిచి చెట్టయిన వంకఁ
గూడఁ ఢియుటఁ తలమౌనె? కుప్పునామి. 59

వాజ మాన్వరాదు వసుధాతలంబున
నెట్టివానికైనఁ బట్టుబట్టి
యెవరు తీర్పునేర్తు రేటివంకల నెల్లఁ?
చెప్పు చూత మిపుడు కుప్పునామి. 60

జీవహింస చేసి జీవింతు ననుకంటే
జెట్టయెందుఁ గూడఁ బుట్టుబోయిదు
జీవహింస మాని జీవింపరాదొకో?
కొంత మేలు దానఁ గుప్పునామి. 61

మాంసము భుజింప నిచ్చించి మానవుండు
ప్రైకుళ ప్రైకుంచు దేవుని ముందుపెట్టి
గొంతుగోసి యే మృగమునో కుడుచుచున్నఁ
గోపపడకున్న దేవుండు? కుప్పునామి. 62

కష్టమైన నేమి కల్ల చెప్పనటంచు
హితుఁడు తప్పకుండ హితముజెప్పు
పరుఁడు స్వార్థపరుఁడు మెఱమెచ్చులనుబల్గఁ
గొంకఁ డింతయేని కుప్పునామి. 63

మాట పరుసదనము మార్పురఁ బుట్టించు
మెత్తదనము కూర్చు మిత్రకోటి
గుడ్లగూబ కేల కొల్లగా నుందురు

తప్పఁ చిట్టవారు? కుప్పునామి. 64

బుట్టనున్న పొము బుసకొట్టి పోంబోవు
వీలు చిక్కినపుడు వేగిలంచి
సకలభూతములకు స్వాతంత్య కాంక్షయే
యొప్పి సహజముగను కుప్పునామి. 65

సీటిలోని జీవి సీటిలోఁ జిచ్చును
మెట్టనున్న జీవి మెట్టజిచ్చు
ఘూతుకుండు చచ్చు ఘూతుక కృత్యంబు
లుపులించుచుండు గుప్పునామి. 66

ఉప్పతీంచువాని కుప్పతీల్లదు మేలు
క్రుళ్ళ క్రుళ్ళ చచ్చుఁ గొట్టకొనకు
వరులఁజూచి యోళ్ళ బ్రదుకువాఁడు శుభంబుఁ
దప్పకుండు బొందుఁ గుప్పునామి. 67

కారణములేక కుజనుండు కష్టపెట్టు
నెట్టివారల నేనియు నెండ్రి యొకటి
చేనిలోనుండి మెల్లగాఁ జేనిషైరు
కొణికి వైచెడి కైవడిఁ గుప్పునామి. 68

సానఁ బటీనయపుడె వజ్రముల కాంతి
ప్రజ్వలితమగు నా ప్రకారంబె కష్ట
సమయమండె ప్రకాశించు శౌర్యరాశి
గురుతరంబైన శౌర్యంబు కుప్పునామి. 69

అంత్యనిష్టరంబుకన్న నాదినిష్ట
రంబు మేలుగానునఁ దత్తరంబు లేక
యున్న దున్న ట్టుగాఁ జెప్పుచుందురు బుధ
లొప్పమిని లెక్కపెట్టక కుప్పుసామి. 70

ఎన్న రసములున్న నేమి రుచించును
సుప్పులేని కూర చప్పవనగుచుఁ?
కోటిగుణములున్నఁ గొరగావు నీతి యొ
కొడండు లేకయున్నఁ గుప్పుసామి. 71

తలలు గొఱిగెంచి కావి బట్టలనుగట్టి
మెడల రుద్రాక్షమాలిక లిడినయంత
ముక్తి వచ్చునే నిస్సంగ బుభ్రలేక
కుమతి మాటలనేమి కుప్పుసామి. 72

తప్పుఁ దెలిసికొన్నఁ దత్తణమే సజ్జ
సుండు బిభ్రుకొనుగ సూలుకొనును;
గఱతలాఁడు దానిఁ గప్పిపుచ్చుఁ గదంగుఁ
గుటీలబుభ్రిచేతుఁ కుప్పుసామి. 73

చచ్చిపశయిన వెంటనే జన్మమెత్తు
జీవి కుడువుఁ గర్వమటంచుఁ జెప్పుచుండు
రట్టులైనచోఁ బత్తలోక మెట్టువచ్చుఁ?
గుటీలజనస్పి గాదొకొక్క కుప్పుసామి. 74

చచ్చిపాశయన వాని కేసరణిఁ జీరఁ
 గలవు పిండములు నివాప జలముకూడ
 నావులును భోక్తలును దృష్టు లగుటకొఱకుఁ
 గూర్చి పెట్టిలగాకేమి కుప్పునొమి. 75

ముక్క మొగముఁ జెక్కి మూలవిరాట్టంచు
 నొక్క రాయిదెళ్ళి యుంచి గుడులఁ
 గూడు గుడ్డలిచ్చి కొల్పురు ప్రజలెల్లఁ
 గొంటెపనులు గావె కుప్పునొమి. 76

మండి వెలుగుదాని మన బీహమని చెప్పి
 ముద్దు పెట్టుకొన్న మూతిగాలు;
 మూర్ఖుయైన వాని పొందు చేకూర్చును
 ముప్పు దప్పకిటులఁ కుప్పునొమి. 77

కొదుకు కొమ్ములనుచుఁ గూడు గుడ్డలనుచు
 నిల్లు వాకిలనుచు నెగెలి పడుచుఁ
 పొపమనక యెవఁడు వర్తించు వానికిఁ
 గొంప మునిగెతీరు కుప్పునొమి. 78

పొట్టివాని కుండుఁ బుట్టెడు బుద్దలు
 పొట్టివాని నమ్ముఁ బోకు మెపుడు
 పొట్టివాఁడు గాదె పొడవడంచె బలిని
 గూట పథముఁ ద్రోక్కిఁ కుప్పునొమి. 79

రక రకంబులైన రంగు వల్యలు మేనఁ

గట్టినంత రాదు గౌరవంబు
అంగకములఁ గప్ప గంగిరెడ్డునకుఁ జాలఁ
గప్పడములు లేవె కుప్పుసామి. 80

కులములోన నొక్క కుజనుండు పుట్టినఁ
గులము జెడును దానఁ గులకలంక
మందువల్ల నెంత మంది నిర్దీషులో
గోడు గుడుచు చుంద్రు కుప్పుసామి. 81

ఎంత మంచివాని నేనియుఁ జిటేకలోఁ
జెడ్డవానిఁ గాగఁ జేయవచ్చు
బందుకట్టి బైసి వదలుచుఁ బదిమంది
కుఛ్చితములు పల్కి కుప్పుసామి. 82

ఆశ కంతంబు లేదెందు నాశ వదల
కున్నఁ బ్రాణికి సౌఖ్యంబు సున్నయగును
దృష్టిఁ గాంచనేరనియట్టి తృప్తి నరుని
కెప్పుడొప్పగాఁ బోవదు కుప్పుసామి. 83

చదువు సాములు చెప్పించి సంస్కరింప
కెంతో విత్తంబు గడియించి యిచ్చు తండ్రి
పుత్రునకు నెందు భీషణ శత్రువంచుఁ
జెప్పుదురు పండితోత్తముల్ కుప్పుసామి. 84

అఁదుదాని యాలు వంతరించిన మీద
నెట్టివంశమందుఁ బుట్టియున్న

గ్రుడ్డిగవ్వకైనఁ గొఱగాక పోవ), సీ
యెప్పులేనఁ జగతఁ గుప్పసామి. 85

సంశయంచు భర్త సాహాచర్యముఁ జేయ
సాధ్యపదునె యెట్టి సాధ్వికైన?
సీత భూమిఁజొచ్చె శ్రీరామచంద్రునఁ
గూడి యుండలేక కుప్పసామి. 86

పెండ్లియందు నొక్కలికేల పెత్తనంబు?
కష్టసుఖము లందలి పోలి కాపులగుటఁ
బెండ్లికూఁతురు కొమరుందు పెండ్లి జేసి
కొనఁగవలెఁగాని నిజముగాఁ గుప్పసామి. 87

మైకుగల దబిచెల్లింపుఁ బోదు మంచు
గొండలెక్క యేరులు దాటి కొట్టకొనకు
జుట్టునిత్తురు దేవుందు క్షోభపడుడె
కూఁకటుల చిక్కుఁ దెలియక కుప్పసామి. 88

అక్కమాలఁ గుంభజుఁడు పెండ్లాడె నందు
రక్కమాల పుట్టింటివా రనినయెడల
ముట్టరాదందు లభియేల చిట్ట? విప్ర
కోటి కిబి చెల్లిపోయఁగా కుప్పసామి. 89

తిరపెమెత్తి జీవించెడి దేబెకున్న
యాత్తసంతుష్టి కలదె ధనాధ్యసకును?
ధనము సంతుష్టి సీదు విద్యాధనంబో

కూర్చు నాత్తుసంతుప్పిని గుప్పుసామి. 90

వయసు చెల్లుచున్నంత లావణ్యముదుగు
నుడుగనిబి యొక్క శీలంబు పడతికెప్పి
దుడుగకుండంగ వర్ధిల్లు చుండుఁ గాన
గుణములేని చెలువయేల కుప్పుసామి. 91

తలలు మాడుచున్నఁ దమపాదములఁ బట్టి
కొన్నవారి కిచ్చ గొప్పనీడ
పాదపంబు లిట్టె పండితు లిత్తురు
కోర్కె లాశ్రీతులకుఁ కుప్పుసామి. 92

దేహపాటువంబు బిగజారు కొలదిని
విషయవాంఛ మిగులఁ బెఱుగుచుండు
నందుచేత దేహ మారోగ్యమున నుంచి
కొనుట మేలు ప్రజకుఁ గుప్పుసామి. 93

పాడిపంటలేక పశుసంపదయు లేక
కాయకష్టము పదు కడిమిలేక
బ్రిదుకుచుండునట్టి రైతుబడ్డల నమ్మఁ
గూడదెపుడు నుంత కుప్పుసామి. 94

మేనమామ పోలిక మేనత్త చాలిక
యనెడి సంప్రదాయ మథిగమించి
పెండ్లిచేయునపుడు పెద్దగా యోజించి
కులము నెమకపలయుఁ కుప్పుసామి. 95

కానిడబ్బ చేతఁ గల్గవాఁ డెట్టివాఁ
దయిన గౌరవంబు నందుటెఱిగే
పరువుగోల బ్రదుకు వాడెందు ద్రవ్యంబుఁ
గూడఁ బెట్టవలయుఁ గుప్పుసామి. 96

చిడిపిరాళ్ళగనిని బొడగట్టు వళ్ళ మొ
కొక్కమాటు గాన నోర్కుగల్లి
వెదకి వెదకి చాల వెడవంగడమునుండి
కొనగవచ్చుబల్లఁ గుప్పుసామి. 97

పెట్టుపోతలున్న యట్టి వంగన మెందుఁ
గుతిలపడదు ధనము కొఱతెబడినఁ
గానఁ బెట్టుపోత లానుగా జరుపుట
కూర్చుచుండు మేలు కుప్పుసామి. 98

జంతుజాలమునకుఁ జావు సైజమగుటఁ
దెలివి గల్గవారు దెలిసికొనుచు
దానధర్ములను దనివోవఁ జేతురు
కూర్చు శుభము దానఁ కుప్పుసామి. 99

తల్లి కప్పిపుచ్చుఁ దనబిడ్డలందున్న
యెన్ని దప్పులైన నెట్టిపైనఁ
దలకుఁ జుట్టుగుడ్డ తనకున్న చిఱుగులఁ
గప్పిపుచ్చునట్లు కుప్పుసామి. 100

కైత్కైదువన్న భీతిపడు జగంబు
కైదు వున్నయట్టె కవితయున్నఁ
గపుల నాశ్రయించి కడచన్న రాజులు
గొప్పవారలై కుప్పుసామి. 101

కఱద లిన్ని కూర్చు కవిరాజు వచియించే
బరులకొఱకుఁ గార్య పరులకొఱకుఁ
జెక్కువచ్చినపుడు చిక్కుచీరును ఓని
విప్పి చదువుకొన్నఁ కుప్పుసామి. 102